

Finansdepartementet

postmottak@fin.dep.no

Vår saksbehandler:
eo

Kopi til

Vår dato
28.02.2014

Vår referanse
2011-0174

Deres referanse

Høring - NOU 2013: 12 - Uførepensjon i privat tjenestepensjon

Vi viser til departementets høringsbrev av 5. desember 2013 vedlagt Banklovkommisjonens utredning om uførepensjon i private tjenestepensjonsordninger.

Banklovkommisjonen foreslår at uførepensjonen i privat sektor blir en nettoordning som kommer i tillegg til uføretrygden fra folketrygden. Ny uføretrygd i folketrygden vil fra 2015 utgjøre 66 pst av «sluttlønn» for inntekter opp til 6 G som tilsvarer gjennomsnittslønna for heltid i 2013. Ytelsene til uføre skal imidlertid heretter skattlegges som lønn.

Det er få tariffavtaler som har bestemmelser om pensjon i privat sektor. Banklovkommisjonen har ikke hatt mandat til å utrede obligatorisk uføredekning i private tjenestepensjonsordninger. Unio mener at hele arbeidslivet burde vært omfattet av uføredekninger i tjenestepensjonsordningene. Dette burde vært regulert i Lov om obligatorisk tjenestepensjon og brede tariffavtalebaserte ordninger.

Den nye loven bygges opp som en «kan-lov» eller rammelov med maksimale ytelsesrammer mv. som i dag. Arbeidsgiver bestemmer om arbeidstakerne skal ha uførepensjonsdekning i tjenestepensjonen og eventuelt hvor god uføreordningen skal være innenfor de maksimale rammene.

Tjenestetid og trygdetid

Forslaget er i hovedsak utformet på samme måte som i den nye folketrygden. Blir du ufør får du en rett til en viss uførepensjon (størrelsen er definert i bedriftens pensjonsordning). Det er ikke avkorting etter tjenestetid eller etter trygdetid. At det ikke er avkorting etter tjenestetid vil være en betydelig forbedring for mange. At det ikke er avkorting etter trygdetid vil også være en forbedring for mange. Er du tysk eller rumensk arbeidsinnvandrer får du samme rettigheter som de andre i bedriften. Unio støtter forslagene om at det ikke skal avkortes etter tjenestetid eller trygdetid.

Uføregrad

Unio støtter forslaget om at uføregraden settes lavere i uførepensjon i private tjenestepensjon enn i folketrygden. Det er en videreføring av dagens ordning. Ut over det mener vi at

arbeidstakere i privat sektor bør ha samme rett som de i offentlig sektor til å få uførepensjon ved uføregrad på 20 pst eller lavere. Etter vårt syn vil en slik ordning bidra til å hindre utstøting fra arbeidslivet som følge av langvarig sykdom.

Virkningstidspunkt og vedtakstidspunkt

Unio støtter ikke forslaget om at retten til uførepensjon skal opphøre dersom arbeidstaker fratrer sin stilling. I mange tilfeller vil uføregrad fastsettes etter lang tid. Den uføre kan få fastsatt uføregraden etter at arbeidsforholdet er avsluttet. Vi mener at arbeidstaker som har blitt ufør, men ikke fått fastsatt uføregraden når personen var i arbeid, må sikres rett til uføreytelse fra privat tjenstepensjon også etter at arbeidstaker har fratrudd arbeidsforholdet. Arbeidstaker må med andre ord sikres uføreytelse dersom han/hun var forsikret når skaden oppstod. Vi mener at dette vil være på linje med det som legges til grunn på dette området i Arbeidsdepartementets høringsforslag om enkelte tilpasninger i deler av folketrygdens regelverk som følge av innføring av ny uføretrygd.

Kompensasjonsgrader

Uførepensjonen kan gis som en prosent av lønn, som et fast kronebeløp eller som en kombinasjon av prosent og kronebeløp. Unio viser til at selv om lovteksten kun nevner prosent av lønn, åpner forarbeidene for at kompensasjonen også kan gis som kronebeløp eller kombinasjon av prosent og kronebeløp.

Etter forslaget kan ikke satsene settes høyere enn 10 pst av lønnsgrunnlaget 0-12 G. I tillegg kan det gis inntil 66 pst av pensjonsgrunnlaget 6-12 G for å kunne fylle opp der folketrygden ikke gir dekning. For inntekter over 6 G vil Unio påpeke at satsen (ytelsen før skatt) minst må legges på 71 pst av lønn (66+5) for at ytelsen etter skatt skal kunne bli 66 pst av sluttlønn. Hvis inntekter under 6 G skal få like god kompensasjon etter skatt som en 66-prosentordning i dag, måtte ytelsen settes høyere enn 5 pst. Unio mener på denne bakgrunn at en øvre ramme for satsene på 10 pst/66 pst gir rom for bedriftene til å velge en ordning som etter skatteomleggingen er om lag like god som en god uføredekning i dagens Foretakspensjon.

Barnetillegget

Barnetillegget er i dag begrenset oppad til 10 pst av uførepensjonen fra tjenstepensjonen (som tilsvarer 6,6 pst av pensjonsgrunnlaget), det er ingen grense for antall barn. De fleste som har barnetillegg bruker 10-prosentsatsen. Banklovkommissjonen foreslår at barnetillegget utformes som et kronetillegg tilsvarende 0,1 G (8.400 kroner per år) for ett barn og maks 0,2 G for flere barn. Dette vil være en kraftig innstramning i barnetillegget.

Unio viser til at arbeidstakerorganisasjonenes representanter i Banklovkommissjonen kun har en særmerknad i innstillingen. Denne er om barnetillegget. Organisasjonene mener at barnetillegget i uførepensjonen i de private tjenstepensjonsordningene skal kunne settes like høyt som det nylig vedtatte forslaget for uførepensjon i de offentlige tjenstepensjonsordningene, dvs. 4 pst av pensjonsgrunnlaget for inntekter opp til 6 G for et barn, og maks 12 pst for flere barn. Unio mener det bedre vil ivareta hensynet til et rimelig nivå på barnetillegget samt at det bedre vil ivareta viktige fordelingshensyn.

Grunnlovsvernet

Unio er tilfreds med at grunnlovsvernet av opptjente fripoliserrettigheter knyttet til uføredelen i de private tjenstepensjonsordningene sikres. Det foreslås avkorting i ny forsikret uførepensjon i de tilfeller summen av fripoliser, oppsatte rettigheter fra offentlig tjenstepensjon og ny forsikringsordning gir mer enn maksgrensene i den nye tjenstepensjonsloven.

Ren forsikringsordning eller supplement med spareelement

Banklovkommisjonen foreslår at den nye tjenstepensjonsloven skal ha en hovedregel om at uføredekingen i privat tjenstepensjon, hvis arbeidsgiver velger å ha slik dekning for sine ansatte, skal være en ren forsikringsordning uten avkorting for tjenestetid eller trygdetid. Uføredeking fra tjenstepensjonsordningen gjelder da kun så lenge du er ansatt hos arbeidsgiver.

Banklovkommisjonen foreslår i tillegg at bedriftene kan supplere den rene forsikringsordningen med en sparedel som gir en fripoliserett hvis arbeidstakeren slutter i bedriften.

Både regjeringen og Banklovkommisjonen drøfter spørsmålet om skatteloven kun skal åpne for forsikringsbaserte uføredekinger i tjenstepensjonsordningene, både for privat og offentlig sektor. Unio mener at det fortsatt må være fripoliseopptjening på uføredelen i tjenstepensjonsordningene. Før vi har på plass regler for obligatorisk uføredeking for hele arbeidslivet og krav om gode ordninger tilsvarende de som gjelder i offentlig sektor og de som har vært vanlig i deler av privat sektor, vil en overgang til en ren forsikringsordning kunne gi meget uheldige utslag for en rekke arbeidstakere.

Arbeidstakerorganisasjonene i offentlig sektor har avvist en omlegging til ren forsikringsordning så lenge det ikke innføres en lovfestet, obligatorisk og like god uføredeking som den vi har i offentlig sektor i dag. En obligatorisk ordning med dårlig dekning er heller ikke et alternativ all den tid jobbskifter og konkurranseutsetting lett fører arbeidstakere over i bedrifter med minimumsordninger.

Unio viser også til brev av 12. mars 2013 til arbeidsministeren der LO-kommune, LO-Stat, Unio, YS og Akademikerne i et felles brev skriver: *«Dagens uførepensjon i tjenstepensjonsordningene har både en forsikringsdel og en sparedel. Denne siste delen gir en tariffestet rett til en oppsatt uførepensjon. Vi er ikke innstilt på å gi fra oss de tariffestede rettighetene til en oppsatt uførepensjon. Hvis staten ved lov innfører en obligatorisk uførepensjon i alle tjenstepensjonsordninger både i privat og offentlig sektor som er like god som den ordningen vi har i de offentlige tjenstepensjonsordningene, kan vi være villige til å diskutere spørsmålet. Tapene ved å fjerne retten til oppsatt uførepensjon i tjenstepensjonsordningene for offentlig ansatte kan være betydelige. Dette gjelder ikke bare hvis en offentlig ansatt skulle bytte jobb til privat arbeidsgiver uten uføredeking, men også for de stadig flere som blir fratatt sine pensjonsrettigheter når sykehjem og andre offentlige tjenester konkurranseutsettes og tas over av private selskap med dårlige pensjonsordninger».*

For øvrig har vi ingen merknader til forslaget fra Banklovkommisjonen.

Vennlig hilsen
Unio

Ingrid Hovdenakk
Sekretariatssjef

Erik Orskaug
Sjeføkonom